

Η διαδικασία αγιοκατατάξεως στην Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως σήμερα

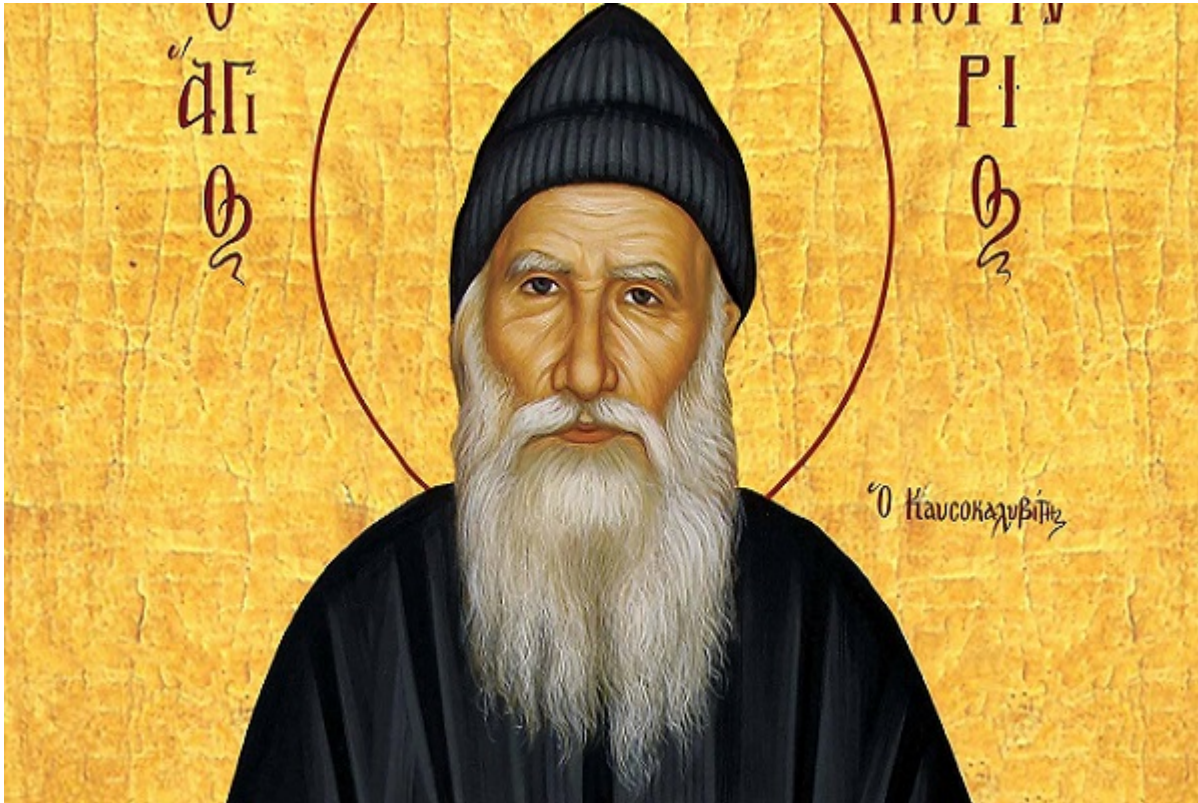
Ορθοδοξία / Αγιολογία

Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Τσέσης, Μόνιμος Αντιπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Έδρα του Π.Σ.Ε.

Παρά τις κατά καιρούς πρωτοβουλίες Πατριαρχών, κυρίως μετά την Άλωση, να επισημοποιούν τη μνήμη ενός ήδη τιμωμένου αγίου με σχετική συνοδική απόφαση, διαπιστώνουμε ότι έως τις αρχές του αιώνα μας, στη Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία δεν υπήρχε καθιερωμένη διαδικασία αναγνώρισης αγίων. Η γνώμη ότι η διαδικασία της κανονικής ανακηρύξεως ενός αγίου μιας οποιασδήποτε Εκκλησίας πρέπει να κινείται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, σύμφωνα προς τη μακραίωνα κανονική παράδοση και πράξη της Ορθοδόξου Εκκλησίας[1], όπως και η άποψη ότι η αναγνώριση αγίων με επίσημη εκκλησιαστική πράξη και έκδοση Πατριαρχικού Τόμου, είναι νέα πρακτική, βασιζόμενη σε παλαιότερες παραδόσεις και πράξεις[2], δεν έχουν ιστορικό έρεισμα. Τουναντίον, όπως έγινε ήδη λόγος διά μακρών, ολόκληρο νέφος μαρτύρων της πρωτογενούς Εκκλησίας και πλήθος αγίων και οσίων ανδρών και γυναικών της βυζαντινής περιόδου εντάχθηκαν στο Εορτολόγιο της Εκκλησίας, με μόνη βάση την ετυμηγορία των πιστών μιας τοπικής Εκκλησίας,

όπως και πολλοί Νεομάρτυρες των Κάτω Χρόνων μπήκαν στο Εορτολόγιο αυθόρμητα, σύμφωνα με την αρχαία παράδοση της Εκκλησίας και χωρίς καμιά επί τούτω κανονική πράξη ή ιδιαίτερη τελετουργία. Και τούτο διότι, απλώς, δεν υπήρχε καμιά εν προκειμένω διαδικασία ή Ιερά Ακολουθία, πράγμα το οποίο «φαίνεται και εκ της παντελούς περί τούτου παρασιωπήσεως του Ευχολογίου και του Τυπικού»[3] .

Η πράξη που συνίσταται στην υποβολή στο Οικουμενικό Πατριαρχείο ενός «κανονικού φακέλλου», προκειμένου να ενταχθεί επίσημα στο Εορτολόγιο ένας ήδη τιμώμενος άγιος μιας τοπικής Εκκλησίας, του ελλαδικού κυρίως χώρου, είναι σχετικά πρόσφατη. Με κανένα δε τρόπο δεν πρέπει να θεωρηθεί ως απορρέουσα από κάποιο «δικαίωμα» του Οικουμενικού Πατριαρχείου να ανακηρύττει επίσημα αγίους[4]. Παρόμοιο δικαίωμα θα προσέδιδε στην Κωνσταντινούπολη ένα ρωμαϊκού τύπου και εμπνεύσεως συγκεντρωτισμό, τον οποίο αυτή ποτέ δε διεκδίκησε, η δε Ορθοδοξία πάντοτε επέκρινε, μεταξύ άλλων και ως προς το θέμα της αναγνώρισεως των αγίων. Η νέα αυτή μέθοδος που γενικεύθηκε πρόσφατα, πρέπει να ενταχθεί στα πλαίσια της ευθύνης του Πατριαρχείου, ως Πρωτόθρονου Εκκλησίας, να διακονήσει την Ορθοδοξία και να εκφράσει την πανορθόδοξο ενότητα, όπως θα αναλύσουμε διεξοδικότερα παρακάτω. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο, μόλις τον Μάρτιο του 1931, κάμει γνωστή την τάξη που εφαρμόζεται στην Κωνσταντινούπολη προκειμένου «περί αναγνώρισεως και κατατάξεως εις τον χορόν των αγίων της Εκκλησίας των υπό του Θεού δεδοξασμένων προσώπων»[5] ,

και διατυπώνει μερικές γενικές αρχές που διέπουν την πράξη αυτή της Εκκλησίας.

Η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως είχε προβεί στην ενέργεια αυτή παίρνοντας αφορμή από ένα γράμμα του Πατριάρχου Βουκουρεστίου Μύρωνος Κριστέα, με το οποίο ο Προκαθήμενος της Ρουμανικής Εκκλησίας ζητούσε από τον Οικουμενικό Πατριάρχη Φώτιο Β΄ να του υποδείξει «την πράξιν του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ήτις τηρείται, όταν χριστιανός τις μετά θάνατον αναγνωρίζεται και ανακηρύσσεται άγιος, και το τυπικόν το οποίον χρησιμοποιείται εν τιαύτη πράξει»[6].

Για την ιστορία θα έπρεπε ίσως να αναφερθούν, παρενθετικά, οι λόγοι οι οποίοι είχαν ωθήσει την Εκκλησία Ρουμανίας να υποβάλει το παραπάνω ερώτημα, χωρίς το οποίο η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως δε θα αισθανόταν ενδεχομένως την ανάγκη να διατυπώσει κάποια διαδικασία και ένα μάλλον απλό τυπικό, σχετικά με την ένταξη ενός αγίου στο Εορτολόγιο.

Από το 1894 ήδη, λίγα χρόνια μετά τη χορήγηση του αυτοκεφάλου στην Εκκλησία της Ρουμανίας (1885), διάφοροι ρουμάνοι διανοούμενοι, όπως οι Ιωάννης Kalinderu, Κωνσταντίνος Erbiceanu και Δημοσθένης Russo, επιστούσαν την προσοχή στο γεγονός ότι η Ορθόδοξος Εκκλησία της Ρουμανίας δεν είχε αναδείξει τοπικούς αγίους, παρά το ότι στη μακραίωνη ιστορία της είχαν παρουσιασθεί πρόσωπα άξια σεβασμού και τιμής. Ο ιστορικός και φιλόσοφος Bogdan P. Hasdeu μάλιστα, μπροστά στο μεγάλο αριθμό αγίων πού είχαν να επιδείξουν έλληνες και σλάβοι, εξέφραζε τη λύπη του διότι οι ρουμάνοι δεν είχαν αξιωθεί να ανακηρύξουν επίσημα αυτόχθονες αγίους[7].

(συνεχίζεται)

[1] Β. Φειδά, Μάξιμος ο Γραικός, Φωτιστής των Ρώσων, εν Εκκλησία, ΞΕ΄ (1988), σελ. 274.

[2] Γ.Χ. Χρυσοστόμου, Η αναγνώριση του Μαξίμου Γραικού ως Αγίου και ο καθορισμός κοινής Εκκλησιαστικής Πράξης αναγνώρισης αγίων από την Ορθόδοξη Εκκλησία, Άρτα 1989, σελ. 9.

[3] Α. Άλιβιζάτου, μν. εργ., σελ. 42. Πρβλ. και Στ. Παπαδοπούλου, μν. εργ., σελ. 27.

[4] Γ.Χ. Χρυσοστόμου, μν. εργ., σελ. 15.

[5] Βλ. 'Ορθοδοξία, 6 (1931), σελ. 284-285. Πρβλ. Χρ. Παπαδοπούλου, Περί της Άνακηρύξεως 'Αγίων, σελ. 334, Α. Άλιβιζάτου, μν. εργ., σελ. 42 εξ., Κωνσταντίνου Δέρκων, μν. εργ., σελ. 228.

[6] βλ. Η Ανάδειξις Ἀγίων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ἐν Ὁρθοδοξία, 6(1931), σελ. 281.

[7] L. Stan, Les Saints Roumains, Sibiu 1945, σελ. 6. βλ. καὶ Νέστορος Ὀλτενίας, μν. ἐργ., σελ. 45.

<http://bitly.com/2ceMyZ9>